

Hoe kan ik mijn CO₂-uitstoot op het werk verminderen?

Een **GIDS** om een
milieutopper
te worden!

port.brussels

In november 2019 heeft het Europees Parlement de noodtoestand uitgeroepen over het klimaat en het milieu. We moeten de klimaatopwarming dringend beperken tot 2°C, de diversiteit en kwaliteit van ons milieu dringend beschermen, en dringend minder koolstof produceren in onze samenleving.

Door deze noodtoestand wordt iedereen opgeroepen om vaste verbintenissen aan te gaan en op zijn schaal en manier actie te ondernemen. Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest komt dat neer op de doelstelling om tegen 2030 minstens 40% minder broeikasgassen uit te stoten in vergelijking met 2005. Daarnaast willen we een langetermijnstrategie ontwikkelen om de Europese doelstelling voor koolstofneutraliteit tegen 2050 te behalen.

In dat kader wil de Haven van Brussel graag haar steentje bijdragen en niet alleen hoofdrolspeler, maar ook voortrekker en voorbeeld zijn op het vlak van klimaattransitie. Er zijn al tal van acties aan de gang of reeds ondernomen, waardoor de Haven in 2017 het label CO₂-neutraal verkregen heeft, alsook haar derde ster op het Label Ecodynamische Onderneming in 2019. Deze labels belonen jouw werk, jouw inzet.

Daarom geeft deze gids praktische tips en instructies die je gemakkelijk kunt toepassen en die het verschil kunnen maken; zo willen we je aanmoedigen om je iedere dag in te zetten voor het milieu. Deze instructies gelden op het werk, maar kunnen ook zeker van pas komen in je dagelijkse leven. Zo kan iedereen ten volle bijdragen aan de bescherming van zijn of haar omgeving, aan de strijd tegen de klimaatverandering en kun je, in bepaalde gevallen, zelfs besparen!

Deze instructies gelden op het werk, maar kunnen ook zeker van pas komen in je dagelijkse leven.

Aarzel dus niet om ze je eigen te maken, van aantekeningen te voorzien, ze verder aan te vullen en te delen met je collega's of naasten. Aarzel ook niet om je opmerkingen, ideeën en best practices te delen.

We wensen iedereen veel leesplezier toe!

Philippe Matthis, Adjunt-Directeur-generaal
ir. A Moens, Directeur-generaal

INHOUD

De Haven van Brussel, een stap vooruit!	3
De klimaatverandering, definitie, gevolgen	4
 Energie	5
 Mobiliteit	6
 Voeding	7
 IT	8
 Papierverbruik	10
 Afvalproductie	11

DE HAVEN VAN BRUSSEL, EEN STAP VOORUIT!

Om hun impact te beperken en zo te helpen de klimaatverandering in te dijken, is het noodzakelijk dat zowel bedrijven als particulieren meewerken. Daarom heeft de Haven van Brussel zich al op verschillende manieren ingezet. De Haven van Brussel berekent sinds 2014 bijvoorbeeld haar koolstofbalans en neemt klimaatmaatregelen in verschillende domeinen, zoals energie, personeelsverplaatsingen, IT, papier, voeding, afval, enz.

Meer bepaald op vlak van energie heeft de Haven van Brussel verschillende maatregelen genomen om haar verbruik te verminderen (dubbel glas plaatsen, gebouwen isoleren, de verwarmingsketel en de afstelling ervan beter beheer, enz.). Daarnaast zijn we actief geweest op het vlak van duurzame elektriciteit (groen energiecontract, relighting, zonnepanelen plaatsen, in het bijzonder in het havengebied), enz.

Wat betreft verplaatsingen, heeft de Haven met de 'STOP-methode'¹ een toezichts-, controle- en analyseprocedure opgesteld voor het woon-werkverkeer en professionele verplaatsingen. Daarnaast hebben we hybride en elektrische wagens aangeschaft en fietsen voor onze medewerkers ter beschikking gesteld.

En dat is niet alles. De Haven besteedt ook aandacht aan het ecologisch gebruik van informaticamateriaal, de aankoop van papier en bureaumateriaal met een 'Ecolabel' en het gebruik van een persoonlijke drinkbus in plaats van wegwerpplastic.

Gesterkt door deze talrijke initiatieven om de uitstoot van broeikasgassen² te beperken, heeft de Haven besloten om nog verder te gaan en zich te engageren voor een koolstofneutrale aanpak. Sterker nog, sinds eind 2018 is de Haven van Brussel de eerste koolstofneutrale Belgische haven! Koolstofneutraal word je door de restuitstoot die niet verminderd kon worden te compenseren. Als speler die zich op het collectieve niveau inzet, is de Haven van Brussel zich ervan bewust dat de strijd tegen de klimaatverandering en voor de bescherming van het milieu niet gewonnen kan worden zonder de volledige deelname van al haar medewerkers.

¹ Het 'STOP'-principe kent een rangorde toe aan de verschillende verplaatsingsmethoden en zegt STOP tegen iedereen in de auto. Eerst te voet, dan met de fiets, vervolgens het openbaar vervoer en pas daarna kunnen we aan de privéwageningen denken.

² BKG: broeikasgassen

DE KLIMAAT- VERANDERING

Wat is dat?

De klimaatverandering is de wijziging van het klimaat op aarde (temperatuur, neerslag, temperatuurschommelingen, enz.) veroorzaakt door drie factoren:

- 1) interne processen van de aarde (bijv. vulkanische activiteit),
- 2) externe invloeden (bijv. zonneactiviteit) en
- 3) menselijke activiteit.

Wat is het probleem?

Sinds de industriële revolutie (19^e eeuw) heeft de menselijke activiteit de atmosfeer van de aarde aanzienlijk gewijzigd door enorme hoeveelheden broeikasgassen (BKG) uit te stoten. In de afgelopen eeuw is die uitstoot exponentieel toegenomen en hebben we een onevenwicht in de natuurlijke koolstofcyclus teweeg gebracht: koolstofputten (oceanen, bossen, enz.) kunnen de extra hoeveelheden die we de atmosfeer inpompen niet langer opslaan!

En de gevolgen?

Jammer genoeg hebben de effecten van de klimaatopwarming invloed op de volledige planeet. Het zijn er veel, en ze zijn rampzalig:

- Vaker extreme gebeurtenissen (hittegolven, overstromingen, perioden van droogte, megabranden, orkanen, enz.)
- Smeltend pakijis en een verhoogd zeeniveau
- Verzuring van de oceanen
- Lagere landbouwproductie
- Verlies aan biodiversiteit en soorten die uitsterven
- Massamigratie
- Schade aan infrastructuur
- Enz.

Momenteel zijn we op weg naar een temperatuurstijging van

+ 3 tot 4,9°C!

ENERGIE

1 Ik maak optimaal gebruik van het natuurlijke licht alvorens ik het licht aandoe

Natuurlijk licht is niet alleen beter voor onze ogen, het kan ons ook helpen om elektriciteit te besparen.

Open je zonnewalls en profiteer van het natuurlijke licht. Doe het licht pas aan wanneer het natuurlijke licht niet meer voldoende is.

TIP: door het licht iedere werkdag gemiddeld een uur uit te laten, vermijd je het verbruik van 84 kWh/jaar, oftewel een uitstoot van 14,4kg CO₂ en bespaar je € 12,50.

2 Ik doe het licht uit in ongebruikte vertrekken

Als je langs een lokaal of het bureau van een collega loopt waar het licht brandt terwijl er niemand is, doe het dan uit! Deze handeling kan immers een grote impact hebben. Let hier dus op wanneer je gaat lunchen of naar huis gaat!

3 Ik schakel mijn computer uit wanneer ik die niet gebruik

Een desktop die 8 uur per dag ingeschakeld is, verbruikt ongeveer 360 kWh/jaar.

Een laptop verbruikt in diezelfde omstandigheden bijna de helft minder.

Wist je dat? Een computer in slaapstand verbruikt 1/3 van de hoeveelheid energie die hij nodig heeft tijdens het werk.

Ter informatie: het IT-park van de Haven van Brussel telt 56 desktops, 77 laptops, 140 schermen, 21 printers, 115 telefoons en 44 andere elektronische apparaten. Een collectieve inspanning zou veel elektriciteit kunnen besparen. Denk er daarom aan om al deze apparaten uit te schakelen.

TIP: door een verdeelstekker met schakelaar te gebruiken, kun je gemakkelijk alle elektronische apparaten op een bureau uitschakelen.

4 In de winter laat ik een trui op kantoor achter zodat ik de verwarming niet hoeft te verhogen.

De ideale temperatuur voor een leefruimte bedraagt 19°C. Voor koukleumen lijkt dat misschien weinig! Maar je moet weten dat als je de temperatuur met 1°C verlaagt (bij verwarming op aardgas), je 4 kg minder CO₂ per m² per jaar kunt uitstoten.

5 En in de zomer volg ik de aanbevolen procedure in het geval van een hittegolf

- Sluit de zonnewalls als je die hebt!
- Als je kantoor airconditioning heeft, houd de ramen en deuren dan gesloten. Toch raden we je sterk aan om dergelijke apparaten niet te gebruiken en een beroep te doen op verluchtungs- en verkoelingsmiddelen die niet vervuilen. Gebruik zonnewalls en open de deuren en ramen.
- Profiteer van de nachtelijke koelte en verlucht 's nachts je kantoor.

6 Ik pendel te voet, met de fiets of met het openbaar vervoer, en eventueel door te carpoolen

Bepaalde afstanden zijn te voet, met de fiets of met het openbaar vervoer niet haalbaar binnen een redelijke reistijd. Als die opties niet mogelijk zijn, overweeg dan carpoolen!

GOED OM TE WETEN: Stel, iemand woont 20 km van zijn werkplek en legt het traject met de auto af. Als hij/zij beslist om iedere dag met de trein te komen, dan vermijdt die persoon een uitstoot van 1,75 ton CO₂, of het equivalent van 7.991 km in de klassieke auto.

7 Ik verplaats me tussen de verschillende sites van de Haven van Brussel met de fiets

Neem de fiets om van site naar site te gaan of om je binnen het havengebied te verplaatsen! Er zijn 16 fietsen beschikbaar (waarvan 6 elektrische). Je doet aan lichaamsbeweging, verliest geen tijd en vermijdt tegelijkertijd CO₂-uitstoot.

Vanaf de maatschappelijke zetel naar...	Afstand (km)	Tijd met de fiets	Tijd met de auto (spitsuur)	Uitstoot met de auto (g CO ₂ /traject)		
				Thermisch	Hybride	Elektrisch*
Sluis van Anderlecht	7,3	24 min.	40 min.	1599	657	241
Budabrug	6,2	20 min.	24 min.	1358	558	205
Sluis van Molenbeek	3	11 min.	15 min.	657	270	99
Godshuizenbrug	2,9	13 min.	18 min.	635	261	96

8 Ik vermijd de lift

Het is een gezonde keuze om de trap te nemen in plaats van de lift. Je verbrandt niet alleen extra calorieën, je vermindert zo ook je ecologische voetafdruk.

9 Ik telewerk als mijn functie dat toelaat

Door te telewerken, vermijd je de uitstoot verbonden aan het dagelijkse pendelen. Daardoor heeft een dag telewerken ook een positieve impact op het klimaat.

Als ik bijvoorbeeld 10 km van mijn werk woon (oftewel 20 km heen en terug) en ik gewoonlijk met de auto kom, stoot ik per jaar 250 kg minder CO₂ uit door een dag per week te telewerken³!

³ Rekening houdend met de uitstoot thuis.

10 Ik neem boterhammen of restjes mee als lunch

In Brussel wordt er per persoon meer dan 15 kg voedsel per jaar weggegooid. Neem restjes of boterhammen (in een herbruikbare restjes verpakking!) mee als lunch om verspilling tegen te gaan. Je zult flink wat besparen, voor jezelf en de planeet!

GOED OM TE WETEN: een broodje per dag genereert bijna 1,1 kg plasticafval per persoon per jaar. De productie en verbranding van die hoeveelheid plastic zal 5,6 kg CO₂ per jaar uitstoten. Toegepast op alle medewerkers van de Haven komt dat neer op meer dan 681 kg CO₂ per jaar!

11 Ik neem een snack die niet individueel verpakt is/lokaal seizoensfruit, etc. mee

Wat betreft snacks zijn er drie belangrijke factoren die je in acht moet nemen op vlak van klimaatimpact: de productie/vervaardiging van de snack, het transport en de verpakking (productie en het einde leven van het product).

De productie van een bewerkt product vraagt natuurlijk meer energie, en wel om verschillende redenen: het transport en de productie van de ingrediënten, de vervaardiging en vervolgens het vervoer naar de winkels.

Voorbeeld:

- Een brownie = 631 g CO₂
- Een appel = 39 g CO₂ (-94% BKG)

Het feit dat ze dichtbij geproduceerd worden en seizoensgebonden zijn, is ook uiterst belangrijk! Door lokaal te consumeren, ondersteun je onze Belgische producenten 😊.

Voorbeeld:

- 1 kg appels uit Zuid-Amerika = 1290 g CO₂
- 1 kg lokale appels = 267 g CO₂ (-79% BKG)

MIJN PERSOONLIJKE IDEEËN

12 Ik verwijder regelmatig mijn mails en ruim mijn mailbox op

Met deze kleine praktische oefening kun je je persoonlijke impact berekenen:

Kijk eens hoeveel gigabyte (GB) je mailbox bevat. Via Outlook kun je dat gemakkelijk vinden via het tabblad Bestand → Eigenschappen.

- GB x 19 = kg CO₂ uitgestoten per jaar.
- 10 kg CO₂ komt overeen met 46 km autorijden.

13 Binnen mijn afdeling stuur ik een hyperlink door in plaats van een bijlage, of ik comprimeer de bestanden

Een bijlage (video, afbeelding, enz.) van 5 MB produceert jaarlijks 95 g CO₂ in een mailbox, terwijl een hyperlink⁴ dat gewicht kan beperken tot het aantal verzonden tekens. Als bijlagen toch onvermijdelijk zijn, comprimeer ze dan zodat je ze in een minder groot formaat kunt verzenden.

14 Ik gebruik verantwoorde zoekmachines

Volgens Sibelga verbruikt een zoekmachine bijna 3,4 Wh, oftewel 0,6 g CO₂. Waarom? Wanneer je zoekt op het internet, gebruik je het internet om toegang te krijgen tot de gigantische database van een zoekmachine (bijv. Google of Microsoft). Die databases slaan een gigantische hoeveelheid informatie op in verschillende data-centers en verbruiken enorm veel energie (elektriciteit en koeling).

⁴ Hyperlinks zijn elementen van een webpagina die verschillende pagina's met elkaar verbinden. Door op de link te klikken, kun je van de ene naar de andere pagina navigeren

GOED OM TE WETEN: *Professionele mails die zich in de loop van een jaar opstapelen, kunnen allemaal samen 392 kg CO₂ per jaar uitstoten. Dat is het equivalent van 1.790 km autorijden.*

MIJN PERSOONLIJKE IDEEËN

Ga om dat te vermijden rechtstreeks naar de gewenste website of kies de gepaste zoekwoorden voor een gerichte zoekopdracht.

Nog beter! Wend je tot alternatieve zoekmachines zoals Ecosia (non-profitorganisatie) of Lilo.

15 Ik schakel de gps-functie, wifi, bluetooth uit wanneer ik die niet nodig heb

De gps-functie, wifi en bluetooth van onze smartphones staan vaak aan, maar worden niet gebruikt. De verbruikte energie en uitstoot kunnen oplopen tot 9 kWh per jaar en per toestel, wat neerkomt op 1,6 kg CO₂.

Omgerekend naar de 120 medewerkers van de Haven van Brussel, kan dit kleine gebaar neerkomen op 188 kg CO₂ per jaar.

16 Ik zet de energiebesparingsmodus op mijn elektronische toestellen aan (gsm, computer, enz.)

Tal van computers kunnen automatisch de 'energiebesparingsmodus' inschakelen. Bij andere kun je die inschakelen zonder dat de helderheid van het scherm vermindert. De batterijbesparingsmodus vermindert namelijk standaard de helderheid en schakelt toepassingen uit die de batterijduur kunnen beïnvloeden.

Hetzelfde geldt voor smartphones. Bovendien kun je je gsm in ultrabesparingsmodus zetten. Die modus schakelt alle functies uit die niet gebruikt worden (zoals mobiele data, wifi, bluetooth en gps), vermindert de schermkwaliteit en gebruikt donkerdere kleuren die minder energie vreten. Bovendien verlengt hij de batterijduur van je toestellen aanzienlijk en moet je die dus minder vaak opladen.

MIJN PERSOONLIJKE IDEEËN

17 Ik print inktbesparend indien mogelijk

Als je toch moet printen, zijn er verschillende trucs om het inktverbruik te verminderen.

1. Schrijf je werkdocumenten in het donkergrijs en niet in het zwart, en druk ze af in grijstinten en niet in kleur.
2. In documenten waarvoor geen vooraf opgestelde template nodig is, kun je een lettertype gebruiken dat minder inkt nodig heeft, zoals Century Gothic.
3. Activeer de printmodus 'Snel' of 'Klad' als een document niet in superieure kwaliteit hoeft te worden afgedrukt. Met deze modus kun je tot 50% inkt besparen in vergelijking met de standaardparameters.
4. Vervang cartridges niet bij de eerste waarschuwing, maar wacht tot de verminderde kwaliteit op papier zichtbaar wordt.

18 Ik maak een doos met kladpapier en gebruik dat indien nodig

Er is niets eenvoudiger dan een doos kladpapier maken. Je hebt slechts een klein hoekje van je bureau nodig. Zo hoef je geen nieuw papier, post-its of schriftjes te gebruiken.

Door te besparen op materiaal, vermijd je de uitstoot van 2,29 kg CO₂ per pak ongebruikt wit papier.

MIJN PERSOONLIJKE IDEEËN

19 Ik gebruik alleen een drinkbus en herbruikbare verpakkingen

Bekers, bestek, rietjes, etc. in wegwerpplastic zorgen voor meer dan 142 kg CO₂-uitstoot die gemakkelijk vermeden had kunnen worden.

Denk dus duurzaam: neem zelf je lunchpakket mee naar het werk en gebruik een drinkbus, de glazen, tassen, het vaatwerk en het bestek in metaal voorzien door de Haven van Brussel!

GOED OM TE WETEN: Als je iedere werkdag in 2019 (223 dagen) op het werk 1 liter water uit een drinkbus hebt gedronken (van de dagelijks aanbevolen 1,9 liter), heb je vijf keer minder BKG uitgestoten dan wanneer je dezelfde hoeveelheid had gedronken uit twee plastic flesjes van 50 cl. (Dat is een vermindering van 28 kg CO₂ per jaar).

Wist je dat? Aan plastic waterflesjes van 50 cl die je maar een keer gebruikt, geef je voor 223 werkdagen tussen € 89 (wit merk, 20 cent) en € 223 (merk, 50 cent) uit. Door een drinkbus te gebruiken, kun je 98% tot 80% besparen op het budget voor je hydratatie.

20 Ik sorteer mijn afval

De Haven plaatst in gemeenschappelijke ruimten en individuele kantoren afvalbakken om papier en karton, PMD, en gebruikte batterijen te sorteren. Dat gesorteerde afval wordt vervolgens geïntegreerd in de waardeketen ingevoerd door het Brusselse Gewest.

De gewone vuilnisbak - of witte zakken - mogen enkel gebruikt worden als er geen andere oplossing voorhanden is.

Aarzel niet om de website van Net Brussel te raadplegen (<https://www.arp-gan.be/nl/sortering.html>) om perfect te weten wat er wel of niet gerecycleerd of hergebruikt mag worden

MIJN PERSOONLIJKE IDEEËN

Hoe kan ik mijn CO₂-uitstoot op het werk verminderen?

Een **GIDS** om een
milieutopper
te worden!

Haven van Brussel
Redersplein 6
1000 Brussel

T +32 (0)2 420 67 00
info@port.brussels

WWW.PORT.BRUSSELS